

AZS Wrocław

Wrocław wszedł do rodziny AZS bezpośrednio po powrocie w granice państwa polskiego w roku 1945 i bardzo szybko uzyskał w niej silną pozycję, zaliczając się do czołówki ośrodków akademickich, pod względem zarówno liczebności szeregów członkowskich, jak i wyników sportowych. Chociaż nie doczekał się swojego mistrza olimpijskiego, wydał wielu olimpijczyków i mistrzów w wioślarstwie, szermierce, lekkiej atletyce, dźudo i innych dyscyplinach.

Zważywszy na rolę odgrywaną przez ośrodek wrocławski w sporcie akademickim w Polsce, aż dziw bierze, że nie opracowano kompleksowej monografii na jego temat. Dysponujemy głównie wydawnictwami i broszurami okolicznościowymi poszczególnych klubów oraz publikacjami poświęconymi wybranym dyscyplinom, uczelniom czy zagadnieniom.

Za genezę AZS Wrocław uznaje się działalność Koła Sportowego przy Akademickiej Straży Uniwersyteckiej, która pilnowała porządku w mieście w trudnym, powojennym okresie zagospodarowywania tzw. Ziem Odzyskanych. Na bazie tej organizacji latem 1945 r. powstał Akademicki Związek Sportowy we Wrocławiu. Idea jego utworzenia znalazła silne poparcie u prof. Stanisława Kulczyńskiego, pierwszego rektora połączonych wrocławskich uczelni: uniwersytetu i politechniki (przedwojennego rektora Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie). Zarząd AZS ukonstytuował się 5 grudnia 1945 r. na pierwszym zebraniu organizacyjnym z udziałem ok. 150 osób¹.

Jednakże klub w praktyce działał już wcześniej rozgrywając mecze piłkarskie, a także organizując 16 września 1945 r. pierwsze zawody lekkoatletyczne na Dolnym Śląsku². W tym pierwszym okresie utworzono sekcje: lekkoatletyczną, wioślarską, strzelecką, pływacką, narciarską, tenisową, żeglarską, hokejową, szermierczą, turystyczną, gier sportowych i lotniczą³. W wyniku dynamicznego rozwoju w 1949 r. AZS Wrocław posiadał już 2550 członków na czterech uczelniach (na ogólną liczbę 12 tys. studentów)⁴.

Atmosferę i wyzwania tego pionierskiego okresu dobrze oddaje fragment tekstu z 1948 r., mówiący o bazie sportowej klubu w początkach jego działalności: „AZS objął w posiadanie obiekty i urządzenia sportowe: stadion na Zaciszu i przystań przy Wybrzeżu Wyspiańskiego. Przejęte obiekty znajdowały się w stanie opłakanym: boisko zdewastowane przez działania wojenne, rowy na bieżni, brak parkanu. Przystań była zniszczona. AZS nie posiada do dziś własnej sali

1 R. Wryk, *Narodziny i rozwój Akademickiego Związku Sportowego do roku 1949*, Poznań 2014, s. 267-271.

2 M. Ordyłowski, *Sport wrocławski w latach 1945-1948*, „Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu” 1990, nr XXIII A, s. 9.

3 *Sport akademicki we Wrocławiu*, „Akademik Wrocławski”, październik 1946. Tekst przedrukowano [w:] *Szpalty z dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego 1945-1947*, red. T. Suleja, Wrocław 2005, s. 241.

4 AAN, Ministerstwo Oświaty, sygn. 3166, Sprawozdanie organizacyjne ZG AZS za okres od 1 IV 1949 do 31 VII 1949 r., k. 232.

gimnastycznej”⁵.

Jak podkreślał Ryszard Wryk, w okresie powojennym AZS był najprężniej działającym klubem sportowym we Wrocławiu. Bardzo duża była w tym zasługa przedwojennych profesorów oraz działaczy ze Lwowa, którzy po wojnie znaleźli się we Wrocławiu. Niektórzy w szeregach AZS Wrocław kontynuowali swoją karierę zawodniczą i trenerską. Wrocławski AZS bazował na tradycjach AZS Lwów również w wymiarze symbolicznym, przyjmując barwy amarantowe. Przedwojenny wybitny lekkoatleta lwowskiego AZS, prof. Mieczysław Cena był w latach 1946-1948 kuratorem AZS Wrocław⁶.

Przekształcenie AZS w Akademickie Zrzeszenie Sportowe w 1949 r. i stalinizacja polskiego sportu odbiły się poważnie na dalszych możliwościach rozwojowych AZS Wrocław. W oparciu o tezę o „zaostrzaniu się walki klas”, od czci i wiary odsądzano wielu zasłużonych działaczy i doświadczonych trenerów o przedwojennej przeszłości. Musieli oni odejść z AZS-u⁷. Wśród nich był np. wybitny trener wioślarstwa, przybyły z Krakowa Jan Bujwid, który zdążył stworzyć podwaliny pod sukcesy sekcji wioślarskiej AZS Wrocław. Jego odejście z Wrocławia było spowodowane naciskami politycznymi z Komitetu Wojewódzkiego PZPR⁸.

Miejsce entuzjastów i działaczy społecznych zajmował aparat etatowy. Biurokratyzacja AZS doprowadziła do kryzysu w wielu sekcjach i likwidacji niektórych z nich (np. szachowej i bokserskiej). Doświadczeni trenerzy i zawodnicy przechodzili do innych klubów⁹. Tak było w przypadku odnoszącej sukcesy drużyny siatkarki AZS Wrocław, która w maju 1951 r. w całości zgłosiła akces do Gwardii Wrocław. Ponieważ AZS nie przeznaczył odpowiednich funduszy na prowadzenie drużyny na tak wysokim poziomie, zawodnicy nie chcąc rozbijać zespołu podjęli decyzję o przejściu do Gwardii¹⁰.

Bilans okresu stalinowskiego przedstawiał się tak, że do 1956 r. szeregi członkowskie AZS Wrocław zmniejszyły się do 2398 członków uprawiających 13 dyscyplin. Doszło do tego pomimo, że AZS zrzeszał już wtedy 8 klubów uczelnianych z terenu Wrocławia¹¹. Obok Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki, kluby AZS działały też w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego, Akademii Medycznej, Wyższej Szkole Ekonomicznej, Wyższej Szkole Rolniczej, Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej i Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych.

Jako ostatni, w 1956 r., powstał Klub Uczelniany Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego

5 J. Przyjemski, *Pierwsze lata AZS Wrocław*, [w:] *Sport akademicki w relacjach i wspomnieniach*, oprac. R. Wryk, Poznań 2009, s. 364.

6 R. Wryk, *Narodziny i rozwój...*, s. 271-272.

7 E. Kuś, *Działalność AZS Wrocław w latach 1945-1956*, [w:] *Sport i wychowanie fizyczne w środowisku akademickim*, red. K. Obodyński, Warszawa 1985, s. 228.

8 H. Hanusz, *Akademicki Związek Sportowy w Polsce Ludowej*, Poznań 2014, s. 38.

9 E. Kuś, *Działalność AZS Wrocław w latach 1945-1956*, s. 227-229.

10 M. Ordylowski, Z. Schwarzer, L. Szymański, *50 lat wrocławskiego sportu 1945-1995*, Wrocław 2007, s. 29, 90.

11 *Sprawozdanie z działalności w latach 1957-1959*, ZG AZS, Warszawa 1960, s. 14.

(istniejącej od 1950 r.). Nie był to jednak klub sportowy z wyodrębnioną działalnością wyczynową, gdyż funkcje tę pełnił Zarząd Środowiskowy AZS, który powołał do życia Klub Międzyuczelniany. Studenci ówczesnego WSWF uprawiający sport wyczynowy mogli w tym czasie reprezentować akademicki sport wyczynowy, bądź startować w innych wrocławskich (i nie tylko) klubach sportowych¹².

Dzięki wspomnianej już przedwojennej kadrze trenerskiej, nie zważając na zawirowania organizacyjne i polityczne, zawodnicy AZS Wrocław odnosili w okresie do 1956 r. swoje pierwsze znaczące sukcesy. Wizytówką wrocławskiego sportu akademickiego stali się wioślarze, skutecznie konkurujący z utytułowanym AZS Kraków. Już w 1948 r. zwyciężyli w punktacji zespołowej akademickich mistrzostw Polski.

W 1949 r. czwórka ze sternikiem w składzie: Edward i Zbigniew Schwarzerowie, Henryk Jagodziński, Zbigniew Żarnowiecki, sternik Zbigniew Kisielewicz, zdobyła po pierwszy mistrzostwo Polski i nie oddała tytułu aż 1954 r. Osada ta dwukrotnie wywalczyła srebrny medal akademickich mistrzostw świata (w 1949 i 1951 r.). Na igrzyskach olimpijskich w Helsinkach w 1952 r., startując w czwórce bez sternika, zajęli w finale piąte miejsce. Na olimpiadzie w Melbourne nasz kraj reprezentowały dwie wrocławskie osady. Wysokie czwarte miejsce zajęła dwójka ze sternikiem (Henryk Jagodziński, Zbigniew Schwarzer, Bertold Mainka). Natomiast czwórka bez sternika (Kazimierz Błasiński, Szczepan Grajczyk, Marian Nietupski, Zbigniew Paradowski) odpadła w półfinałach¹³.

Medale dla AZS Wrocław w mistrzostwach Polski zdobywały też inne osady. Udało się skompletować ósemkę, która zdobyła mistrzostwo kraju w latach 1955-1956. W konkurencji jedynek kobiet zwyciężały Janina Wąsowicz (1949) i Regina Kieda (1951). Ta ostatnia wywalczyła również brązowy medal na akademickich mistrzostwach świata w 1951 r. Na tej imprezie po srebro sięgnęli w dwójce bez sternika Jan Świątkowski i Zbigniew Żarnowiecki¹⁴.

Do ścisłej czołówki krajowej należała drużyna siatkówki męskiej AZS Wrocław, która w 1948 r. i 1950 r. wywalczyła tytuł mistrza Polski. Henryk Antczak, Witold Maliszewski, Tadeusz Maliszewski i Adam Piechura reprezentowali nasz kraj na pierwszych mistrzostwach świata w 1949 r. w Pradze, gdzie Polska zajęła wysokie piąte miejsce. Wystąpili też na mistrzostwach Europy w 1950 r.¹⁵. Pewne sukcesy zanotowali na swym koncie także lekkoatleci. W 1950 r. Dominik Sucheński zajął trzecie miejsce w mistrzostwach Polski w biegu na 100 m. Andrzej Lipiec był

12 J. Jonkisz, Z. Naglak, *Jubileusz 25- lecia Klubu Sportowego AZS AWF 1976- 2001 na tle dziejów Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu*, Wrocław 2001, s. 14, 15.

13 E. Kuś, *Działalność AZS Wrocław w latach 1945-1956*, s. 221-225; A. Srebrakowski, *Wioślarstwo wrocławskie po II wojnie światowej*, [w:] *Z dziejów sportu na Ziemiach Zachodnich i Północnych Polski po II wojnie światowej*, red. J. Maliniak, P. Sroka, G. Strauchold, Wrocław 2014, s. 198.

14 *60 lat wioślarstwa AZS we Wrocławiu 1945-2005*, red. S. Iwankiewicz, Z. Szwarczer, M. Pawlak-Kubasek, Wrocław 2005, s. 13.

15 E. Kuś, *Działalność AZS Wrocław w latach 1945-1956*, s. 225.

wtedy trzeci na 400 m. Sztafeta 3x800 m zdobyła mistrzostwo w hali. Niestety, w 1951 r. sekcja lekkoatletyczna praktycznie rozpadła się po przejściu większości zawodników do Gwardii¹⁶.

Pierwszym znaczącym sukcesem szermierzy AZS Wrocław było drużynowe wicemistrzostwo Polski we florecie, uzyskane w marcu 1949 r. Rok później Marian Suski, przedwojenny olimpijczyk, zdobył tytuł mistrza Polski w szabli. W finale pokonał 17-letniego wówczas Jerzego Pawłowskiego z ZKS Ogniwo Warszawa¹⁷. W kolejnych latach sekcja przeżywała pewien kryzys, spowodowany odejściem starszych zawodników.

W pierwszej połowie lat 60. nastąpiła znaczna rozbudowa szeregów członkowskich AZS. W 1965 r. Zarząd Środowiskowy AZS we Wrocławiu obejmował swoją działalnością 8 klubów uczelnianych i Klub Międzyuczelniany. Zrzeszał w 126 sekcjach sportowych aż 5709 członków, co stanowiło 37 % ogółu studentów w mieście. Był to jeden z najwyższych wskaźników w kraju. Klub Międzyuczelniany, skupiający sekcje wyczynowe, posiadał 1042 członków. Jeszcze większe od niego były kluby Politechniki Wrocławskiej (1352 członków w 23 sekcjach) i Uniwersytetu Wrocławskiego (1678 członków w 19 sekcjach). Klub najbardziej „usportowionej” Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego ze względu na wielkość uczelni był zdecydowanie mniejszy (435 członków w 16 sekcjach).¹⁸ W 1969 r. funkcjonowały dodatkowo kolejne trzy kluby uczelniane AZS – przy Studiach Nauczycielskich (dwóch we Wrocławiu i jednym w Legnicy)¹⁹.

AZS Wrocław uczestniczył wówczas w finałach mistrzostw Polski w sześciu dyscyplinach: lekkiej atletyce, pływaniu, piłce ręcznej kobiet i mężczyzn, wioślarstwie, żeglarstwie i judo. Pozwoliło to w 1965 r. na zajęcie wysokiego trzeciego miejsca wśród wszystkich klubów AZS oraz również trzeciego miejsca we współzawodnictwie spartakiadowym²⁰.

Ważne zmiany organizacyjne dokonały się w 1976 r. w ramach reformy sportu akademickiego. Przy Akademii Wychowania Fizycznego powołano wówczas kluby sportowe finansowe przez Ministerstwo Sportu i przenoszono do nich najlepsze sekcje z Zarządów Środowiskowych AZS. W ten sposób Klub AZS AWF Wrocław przejął najlepsze w tym momencie sekcje wyczynowe: lekką atletykę, piłkę ręczną kobiet, kajakarstwo górskie, judo i badminton²¹. Pozostałe pięć sekcji wyczynowych (wioślarstwo, szermierka, tenis stołowy, koszykówka i piłka ręczna) przejął powołany w 1977 r. Klub Międzyuczelniany AZS Politechnika Wrocławska²².

W informatorze AZS Wrocław z 1980 r. wspomniano także o szerokiej działalności Jacht Klubu AZS Wrocław, dysponującego dużym taborem pływającym, zapewniającego pełny cykl

16 25 lat AZS Wrocław, Wrocław 1970, s. 18.

17 M. Ordyłowski, Z. Schwarzer, L. Szymański, op. cit., s. 37.

18 *Akademicki Związek Sportowy. Sprawozdanie z działalności w latach 1964-1965*, Warszawa 1966, s. 22, 27.

19 *Sprawozdanie z działalności AZS Wrocław w okresie marzec 69-71*, Wrocław 1971, s. 28.

20 *Akademicki Związek Sportowy. Sprawozdanie z działalności w latach 1964-1965*, Warszawa 1966, s. 22, 27.

21 J. Jonkisz, Z. Naglak, op. cit., s. 37-43.

22 W. Zawadzki, *AZS Politechnika Wrocław. Kronika klubu 1973-1991*, Wrocław 2012, s. 4-5.

szkolenia od żeglarza do stopnia kapitańskiego. Bardzo ciekawą formą działalności była utworzona w 1979 r. sekcja lotniowa przy Zarządzie Środowiskowym AZS, oferująca fachowe wyszkolenie lotniarskie pod okiem instruktorów²³.

W 1981 r. Klub AZS AWF Wrocław miał w 8 sekcjach wyczynowych w sumie 465 zawodników, zaś KM AZS Politechnika Wrocław 390 zawodników trenujących również w 8 sekcjach²⁴.

W latach 90. do wiodących sekcji AZS AWF Wrocław zaliczano dżudo, szermierkę, lekką atletykę, piłkę ręczną kobiet (I liga), piłkę nożną kobiet (I liga) i koszykówkę mężczyzn (II liga), akrobatykę sportową. W roku 2000 w klubie trenowało 500 zawodniczek i zawodników²⁵.

W latach 90. w związku z powstawaniem nowych szkół wyższych, powstawały też nowe kluby AZS. Tworzone były zarówno w uczelniach państwowych (PWSZ w Legnicy i Wałbrzychu, Filie Akademii Ekonomicznej w Wałbrzychu i Jeleniej Górze, Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze), jak i prywatnych (Wyższa Szkoła Bankowa i Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości). W 1999 r. na Dolnym Śląsku funkcjonowało już 17 klubów uczelnianych AZS. Wizytówką KU Uniwersytetu Wrocławskiego był zespół koszykówki kobiet występujący w I lidze państwowej, zaś chlubą KU Akademii Ekonomicznej była sekcja tenisa stołowego kobiet, grająca w ekstraklasie²⁶.

W roku 2006 liczba klubów wzrosła do 23. Znalazły się wśród nich kolejne uczelnie prywatne oraz lokalne, m.in. PWSZ w Głogowie. W sumie w 241 sekcjach skupiały one 5207 członków²⁷.

W klasyfikacji klubów AZS za lata 2012-2015, AZS AWF Wrocław zajął 7 pozycję, natomiast AZS Politechniki Wrocławskiej znalazł się na również dość wysokim 15 miejscu²⁸.

Osiągnięcia sportowe wrocławskich klubów AZS w ciągu kilkunastu lat są tak liczne, że w tym miejscu zostaną przedstawione tylko najważniejsze z nich, głównie odniesione na arenie międzynarodowej przez wiodące sekcje wyczynowe.

W okresie po 1956 r. wspaniałą passę kontynuowali wioślarze. Na mistrzostwach Polski w 1957 r. zdobyli pięć tytułów mistrzowskich, trzy drugie oraz dwa trzecie miejsca. W tym samym roku dwójka ze sternikiem (Schwarzer, Jagodziński, Mainka) wywalczyła brązowy medal mistrzostw Europy. Sukces ten powtórzyła w 1964 r. osada w składzie: Kazimierz Naskręcki, Marian Siejkowski, ster. Stanisław Kozera. Na mistrzostwach starego kontynentu występowały też

23 *Informator 1980/81, Zarząd Środowiskowy AZS Wrocław, Wrocław 1980.*

24 *Informator statystyczny 1981, ZG AZS, s. 10.*

25 J. Jonkisz, Z. Naglak, op. cit, s. 87, 101.

26 AZS Organizacja Środowiskowa we Wrocławiu. Sprawozdanie z działalności za okres 1999-2001, Wrocław 2001, s. 2, 6.

27 *XXII Zjazd Akademickiego Związku Sportowego. Sprawozdanie z działalności w latach 2006-2007, Poznań 2007, s. 43.*

28 *XXVI Zjazd Akademickiego Związku Sportowego. Sprawozdanie z działalności 7-8 czerwca 2014 – 10-11 czerwca 2016, Warszawa 2016, s. 189.*

wioślarki z AZS Wrocław, zajmując kilkakrotnie czwarte i piąte miejsca²⁹. Na igrzyska olimpijskie w Tokio w 1964 r. pojechało aż 9 zawodników wrocławskiego AZS-u. Czwórka i dwójka ze sternikiem zajęły punktowane szóste miejsca. Tytuły mistrzowskie w kraju zdobywano regularnie do 1965 r., po czym nastąpiła wymiana pokoleniowa i chwilowe obniżenie wyników³⁰.

Piłkarki ręczne od 1962 r. grały w ekstraklasie, zdobywając w latach 1968 i 1969 mistrzostwo Polski. Liczna grupa zawodniczek AZS Wrocław występowała w reprezentacji Polski, grając m.in. na mistrzostwach świata. W latach 60. zaczęły się też sukcesy wrocławskich judoków. Kilku z nich trafiło do kadry narodowej. Wybijającym się zawodnikiem był Ksawery Borowik – trzykrotny mistrz Polski w latach 1968-1970, zdobywca brązowego medalu na akademickich mistrzostwach świata w Lizbonie³¹.

W latach 70. wioślarze ponownie przebili się do krajowej czołówki. Kilkoro z nich zaistniało też na arenie międzynarodowej. W 1974 r. Tadeusz Ślusarski zdobył brązowy medal mistrzostw świata w dwójce ze sternikiem. Hanna Jarkiewicz i Aleksandra Kaczyńska, wielokrotne mistrzyni Polski dwójce podwójnej, uzyskały piąte miejsce na igrzyskach olimpijskich w Moskwie w 1980 r. Augustyn Jończyk, Wojciech Szymerowski i sternik Marian Wojdyło wygrali akademickie mistrzostwa świata w 1984 r. w dwójce ze sternikiem na 500 m³².

Wspaniałe owoce przyniosła przede wszystkim długoletnia praca szkoleniowa w sekcji szermierczej. Była to zasługa Adama Medyńskiego – zawodnika, kierownika i trenera w jednej osobie – dzięki któremu sekcja przetrwała kryzys. Medyński zdobył brąz w turnieju drużynowym szpady na uniwersjadzie w 1965 r. Następnie stworzył wraz z żoną Weroniką unikatowy system szkoleniowy, który zapoczątkował z czasem wieloletnią supremacją jego wychowanków w kraju. W latach 70. zdobywali oni wielokrotnie mistrzostwo Polski juniorów i wicemistrzostwo seniorów w szpadzie. Wreszcie w 1978 r. sięgnęli do drużynowy tytuł mistrza kraju i nie oddali go do 1986 r. Indywidualnie wygrywali Leszek Swornowski, Andrzej Lis, Robert Felisiak i Piotr Sozański³³.

W ślad za dominacją w kraju przyszły sukcesy za granicą. Leszek Swornowski wywalczył brąz na mistrzostwach świata w 1979 r. oraz trzecie miejsce na mistrzostwach Europy w 1983 r. Robert Felisiak był trzeci na starym kontynencie w 1983 r. Na igrzyskach w Moskwie Leszek Swornowski, Andrzej Lis i Mariusz Strzałka zdobyli srebrne medale olimpijskie.

Drużyny tenisa stołowego kobiet i mężczyzn w połowie lat 70. grały w III lidze. Po przejściu do Politechniki dzięki selekcji zdolnej młodzieży, wywalczono awans do II a potem do I ligi kobiet. Od 1983 r. tenisistki z Wrocławia odnosiły sukcesy na mistrzostwach Polski juniorów i seniorów. Elżbieta Gracek i Dorota Bilaska zdobyły w sumie 40 medali, w tym 14 złotych, we

29 A. Srebrakowski, *Wioślarstwo wrocławskie po II wojnie światowej*, s. 198-202.

30 *25 lat AZS Wrocław*, s. 22-25.

31 Ibidem, s. 26-27, 30-31.

32 *10 lat KM AZS Politechnika Wrocław. Sekcje wyczynowe*, bp.

33 Ibidem; H. Hanusz, op. cit., s. 125.

wszystkich kategoriach. Przez wiele lat grały w reprezentacji kraju³⁴.

W 1978 r. powstała sekcja brydża sportowego, która rozwinęła się w sposób imponujący. Jej członkowie zdobyli niezliczoną liczbę medali mistrzostw Polski w różnych konkurencjach i różnych kategoriach wiekowych. Najlepsza para Cezary Baliński i Adam Żmudziński weszła na stałe do reprezentacji kraju. W latach 1989-2004 zdobywali medale mistrzostw świata i Europy – drużynowo i w parach³⁵. W 2005 r. srebrny medal mistrzostw Europy wywalczył Mirosław Miklaszewski.

Sekcja kajakarstwa górskiego to fenomen na skalę ogólnopolską. Rozwój sekcji był związany z podjęciem studiów na AWF przez wybitnych zawodników w tej dyscyplinie. Odnosili oni znaczące sukcesy na imprezach międzynarodowych. Wojciech Kudlik był mistrzem świata w 1978 r., razem z M. Maślanką zdobył wicemistrzostwo w 1981 r., a rok później uplasowali się na trzecim miejscu. Drużynowo wywalczone brązowy medal mistrzostw świata w 1977 r. Grupa zawodników AZS AWF Wrocław zdobywała też wiele medali mistrzostw Polski³⁶.

Drużyna piłki ręcznej kobiet (trenowana przez Józefa Zajęca, a następnie Bogdana Cybulskiego) stała się jedną z najlepszych drużyn w kraju, a kilka zawodniczek stanowiło podporę reprezentacji Polski. Najwybitniejszą wśród nich była Elżbieta Wąsowicz-Naglakowa. AZS AWF Wrocław był pięciokrotnie klubowym mistrzem kraju (1976, 1979, 1984, 1989, 1990). Brał też udział w rozgrywkach o klubowy Puchar Europy³⁷.

Męska sekcja judo odnosiła wspaniałe sukcesy na matach krajowych i zagranicznych. Czterokrotnie sięgała po tytuł drużynowego mistrza Polski. Wiesław Błach zdobył brązowy medal na mistrzostwach świata w 1985 r., złoto (1987) i brąz (1986, 1990) mistrzostw Europy. Wystąpił na igrzyskach w Seulu i Barcelonie³⁸. W 1997 r. szeregi klubu zasilili Rafał Kubacki i Beata Maksymow, wnosząc kolejne medale do dorobku sekcji. Oboje sięgnęli po tytuł mistrza świata, zdobywając także srebrne medale mistrzostw Europy. Do zwycięskiej tradycji nawiązywali następnie, sięgając po brązowe medale w mistrzostwach starego kontynentu, Marzena Makuła (2007) i Łukasz Błach (2012).

Nowe owoce przynosiła również wrocławska szkoła fechtunku Adam Medyńskiego. Najpierw objawił się talent Joanny Jakimiuk, która w 1995 wywalczyła mistrzostwo świata w szpadzie. W 1997r. pierwszy wielki sukces odniósł Robert Andrzejuk, zdobywając brązowy medal mistrzostw świata. Później, w latach 2004-2007, sięgał po medale mistrzostw Europy (złoty, brązowy i trzy srebrne). Jego kolegą w drużynie był Tomasz Motyka - indywidualny i drużynowy mistrz Europy (2005) brązowy medalista indywidualnie (2003, 2011), wicemistrz Europy w

34 50 lat AZS Politechnika Wrocławska 1952-2002, Wrocław 2002, s. 10.

35 Ibidem, s. 13.

36 J. Jonkisz, Z. Naglak, op. cit, s. 61-62.

37 H. Hanusz, op. cit., s. 131.

38 J. Jonkisz, Z. Naglak, op. cit, s. 56.

drużynie (2002, 2004, 2006, 2007) i brązowy medalista mistrzostw świata w turnieju drużynowym (2009). Obydwaj w 2008 r. na igrzyskach olimpijskich w Pekinie zdobyli dla Polski srebrny medal w turnieju drużynowym.

Na igrzyskach w Pekinie do świetnych tradycji wioślarstwa wrocławskiego pięknie nawiązał Paweł Rańda, zdobywając srebrny medal w konkurencji czwórek bez sternika wagi lekkiej. MA ona na swoim koncie także brązowe medale mistrzostw świata w tej konkurencji, uzyskane w 2005 i 2009 r. oraz wcześniejszy tytuł młodzieżowego mistrza świata w jedynkach wagi lekkiej (2001)³⁹.

Należy także odnotować osiągnięcia lekkoatletów. Już w latach 60. Lucyna Krawcewicz sięgała po mistrzostwo Polski w rzucie oszczepem, a Jan Majchrowski wicemistrzostwo w pchnięciu kulą. W latach 80. pojawiły się nowe talenty. Danuta Bułkowska w skoku wzwyż była nie tylko wielokrotną mistrzynią Polski (1981-1989), ale zdobyła również dwukrotnie brązowy medal na halowych mistrzostwach Europy (1984, 1985), a w 1985 r. także trzecie miejsce na mistrzostwach świata. Wśród mężczyzn w tej konkurencji wyróżnił się Krzysztof Krawczyk – mistrz Polski z 1987 r. i uczestnik igrzysk olimpijskich w Seulu w 1988 r.⁴⁰.

Wszechstronną zawodniczką AZS AWF Wrocław była Urszula Włodarczyk – dwunastokrotna mistrzyni Polski: w siedmioboju, trójskoku, ale także na 100 m przez płotki. Zdobyła tytuł mistrza Europy w pięcioboju w hali w 1998 r. w Walencji, ustanawiając aktualny rekord Polski. Na mistrzostwach Europy w pięcioboju wywalczyła ponadto jedno srebrny i trzy brązowe medale. Na mistrzostwach świata srebro (1993) i brąz (1999). Startowała także w siedmioboju, sięgając po srebro (1998) i brąz (1994) mistrzostw Europy. Trzy razy wystąpiła w tej konkurencji na igrzyskach olimpijskich (1992, 1996, 2000), dwukrotnie zajmując czwarte miejsce⁴¹.

Dorobek medalowy sekcji lekkiej atletyki AZS AWF Wrocław kształtowali też inni zawodnicy. Paweł Ptak w 2006 r. wywalczył srebrny medal halowych mistrzostw świata w sztafecie 4x400 m. Wicemistrzostwo Europy zdobyły: Danuta Jancewicz w skoku wzwyż (1998) i Anna Zagórska w sztafecie 4x400 m (2002). Barbara Szlachetka dorzuciła w 2000 r. brąz mistrzostw Europy w bardzo nietypowej konkurencji – biegu 72 godzinnym.

Znakomite wyniki odnotowała sekcja karate klubu AZS Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W latach 1999-2007 dosłownie kolekcjonowali oni medale mistrzostw świata i Europy indywidualnie i drużynowo, zarówno w kata, jak i kumite⁴². Najbardziej utytułowana jest Agata Smetaniuk – czterokrotna mistrzyni świata, dwukrotna srebrna medalistka i dwukrotna brązowa.

39 <https://www.olimpijski.pl/pl/bio/1861,randa-pawel.html>

40 J. Jonkisz, Z. Naglak, op. cit., s. 57-58.

41 Ibidem, s. 61; https://pl.wikipedia.org/wiki/Urszula_W%C5%82odarczyk

42 B. Korpak, op. cit., s. 93.

Agnieszka Wolna zdobyła natomiast tytuł mistrza świata w 2007 r., a ponadto aż cztery wicemistrzostwa i dwa medale brązowe. Obydwie zdobywały także medale w mistrzostwach Europy. Poza nimi po złoto mistrzostw świata sięgnęła jeszcze Sylwia Zarzycka (2000), a po srebro Michalina Łoboda (2007). Wśród mężczyzn wicemistrzostwo świata zdobywali Przemysław Głądoch (2000, 2003), Łukasz Wolny (2003, 2007) oraz Michał Głowacki, Łukasz Lulek i Jarosław Szymański (2005). Przemysław Głądoch w 2002 r. został też mistrzem Europy.

Bibliografia:

J. Jonkisz, Z. Naglak, *Jubileusz 25- lecia Klubu Sportowego AZS AWF 1976- 2001 na tle dziejów Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu*, Wrocław 2001.

E. Kuś, *Działalność AZS Wrocław w latach 1945-1956*, [w:] *Sport i wychowanie fizyczne w środowisku akademickim*, red. K. Obodyński, Warszawa 1985.

M. Ordylowski, *Sport wrocławski w latach 1945-1948*, „Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu” 1990, nr XXIII A.

J. Przyjemski, *Pierwsze lata AZS Wrocław*, [w:] *Sport akademicki w relacjach i wspomnieniach*, oprac. R. Wryk, Poznań 2009.

A. Srebrakowski, *Wioślarstwo wrocławskie po II wojnie światowej*, [w:] *Z dziejów sportu na Ziemiach Zachodnich i Północnych Polski po II wojnie światowej*, red. J. Maliniak, P. Sroka, G. Strauchold, Wrocław 2014.

Szpalty z dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego 1945-1947, red. T. Suleja, Wrocław 2005.

W. Zawadzki, L. Kilian, *10 lat KM AZS Politechnika Wrocław*, Wrocław 1987.

W. Zawadzki, *Kronika Klubu AZS Politechnika Wrocław 1972-1991*, Wrocław 2012

W. Zawadzki, R. Skiba, *Adam Medyński - fechtmistrz z Wrocławia: kronika sekcji szermierczej AZS Wrocław, 1945-2008*, Wrocław 2009.

25 lat AZS Wrocław, Wrocław 1970.